

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Vzdelávací program:

INOVAČNÉ VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKÔL V OBLASTI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA DETÍ Z MRK

Názov záverečnej prezentácie:

**Príčiny školskej neúspešnosti dieťaťa z marginalizovaných
rómskych komunít a úloha materskej školy pri ich eliminácii.**

Margita Abrahámová

MRK2_INV_BB_003

Pracovisko:

Rok: 2014

ZŠ S. TOMÁŠIKA S MŠ LUBENÍK 102

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Stará múdrosť hovorí, že správanie a konanie dieťaťa v škole i mimo nej je pre učiteľa zrkadlom jeho rodinného zázemia a domáceho prostredia. Prvými učiteľmi svojich detí sú rodičia. Základom pre ďalšie vzdelávanie je to, čo sa každé dieťa naučí doma, vo svojej rodine. Sú to práve rodičia, ktorí svojím ratolestiam vstúpajú hodnoty, usmerňujú ich životné postoje, fyzické i duševné zdravie, podporujú sebaistotu, ovplyvňujú pripravenosť na školské vzdelávanie a úspešnosť v živote. Učiteľ je len ďalším, aj keď nepochybne veľmi dôležitým činiteľom, ktorý v procese výchovy a vzdelávania našich detí môže zohrať významnú úlohu.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Skúsenosti z praxe potvrdzujú, že rodiny z MRK pôsobia na deti prevažne v negatívnom smere. Je nezastupiteľná pri odovzdávaní hodnôt z generácie na generáciu, funguje ako najvýraznejší socializačný činiteľ, má zásadný význam to, do akej miery sa darí rodine plniť jej funkcie. V tejto súvislosti hovoríme o rodine:

- **funkčnej** (všetky funkcie plní primerane)
- **dysfunkčnej** (niektoré funkcie neplní dostatočne, celkový život rodiny však nie je ohrozený)
- **afunkčnej** (rodina neplní svoje základné funkcie, je vnútorne rozložená, zásadne je narušený socializačný vývoj dieťaťa, je najfrekvencovanejšia v rodinách z MRK)

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Neúspešnosť vo výchove a vzdelávaní detí z MRK v MŠ ovplyvňuje niekoľko ďalších faktorov:

- vzťah rodičov k vzdelaniu a MŠ ako inštitúcie
- vnímanie času
- vzťah jedinca ku komunite
- vzťah k jazyku a komunikácii
- vzťah k čítaniu a písaniu
- nezaškolenosť, resp. nepravidelnosť dochádzky dieťaťa do MŠ
- úroveň jemnej motoriky

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Rodina a škola výrazne ovplyvňuje všetky stránky rozvoja osobnosti dieťaťa. Spája ich to, čo dáva zmysel týmto dvom inštitúciám, napĺňa ich poslanie a čo je najcennejšie - dieťa.

Vstup dieťaťa do Materskej školy (ďalej MŠ) je prvý krok do spoločnosti a začlenenie sa do kolektívu.

Každé dieťa sa narodí do určitého sociálneho prostredia, ktoré určuje charakter jeho osobnosti - osobnosť dieťaťa sa formuje v procese socializácie. Od úrovne jeho socializácie závisí úspešnosť jedinca. Na socializáciu pôsobia faktory:

- vnútorné (dedičné, vrodené, získané)
- vonkajšie (prostredie, výchova, vlastná aktivita jedinca)

Problémy so socializáciou sú charakteristické u detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – z marginalizovaných rómskych komunít (ďalej MRK).

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Príčiny školskej neúspešnosti detí z MRK

- málo podnetné sociálne a výchovné prostredie
- nezvyk rómskeho dieťaťa komunikovať s nerómskym dospelým
- nedostatočné ovládanie slovenského jazyka
- rómske dieťa nie je zvyknuté samostatne riešiť úlohy a byť zodpovedné za svoje činy
- škola je v rómskej komunite vnímaná ako represívna inštitúcia
- predsudky voči rómskym deťom znemožňujú vytváranie vzájomných kontaktov
- inteligencia rómskeho dieťaťa je rozvíjaná v praktickom smere
- je veľmi živé, temperamentné

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

- nedostatočný optimálny vývin dieťaťa po stránke somatickej, ale najmä psychickej
- dieťa nemá dostatok podnetov na rozvoj kognitívnych schopností, rozvoj zmyslov, citov a osobnostných vlastností
- má slabšie, alebo chýbajúce hygienické návyky
- napriek nedostatočnej stimulácii, môže byť dieťa v takýchto rodinách spokojné a šťastné, problém nastane vtedy, ak je dieťa postavené do novej sociálnej situácie vstupom do MŠ
- nezaškolenosť, resp. nepravidelná dochádzka dieťaťa do MŠ

Východiskom pre riešenie problémov dieťaťa z MRK je skvalitňovanie procesov integrovaného predškolského vzdelávania rómskych detí a zavádzanie multikultúrnej výchovy do MŠ.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Cieľom MŠ má byť zlepšovanie vzájomného porozumenia učení, ktoré zohľadňuje a rešpektuje kultúrne a sociálne zázemie každého dieťaťa, najmä detí z MRK.

Materská škola je jedným z nástrojov zmierňovania dopadu sociálneho znevýhodnenia a eliminácii školskej neúspešnosti detí z MRK i sociálnemu začleňovaniu.

Materská škola by mala:

- motivovať k zvýšenej účasti detí z MRK na predškolskej príprave aspoň od veku 4 rokov, najideálnejšie od veku 3 rokov (odôvodnenie: včasnou predškolskou prípravou sa dosiahne potrebná pripravenosť na vstup detí na plnenie povinnej školskej dochádzky čím sa eliminujú riziká školskej neúspešnosti a dieťa získa základné sociálne a spoločenské návyky potrebné pre jeho plynulé a bezproblémové začlenenie do procesu vzdelávania)

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

- zabezpečiť asistenta učiteľa, ktorý v prípade detí zo zmiešaného národnostného prostredia ovládajú aj ich materinský jazyk,
- realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov rómskych detí s materskými školami
- zabezpečiť spoluprácu s komunitnými centrami a terénnymi sociálnymi pracovníkmi
- vytvoriť podmienky nielen priestorové a materiálne – technické ale aj osvetové smerom k rodičom
- zabezpečiť dôslednosť v pravidelnej dochádzke do MŠ, ktorá sa pozitívne odráža nielen na socializácii detí, ale aj ich rodičov
- upevňovať normy a pravidlá správania v MŠ
- dosiahnuť primeraný rozvoj schopností detí tak, aby boli pripravené na školské vzdelávanie
- často dieťa chváliť, povzbudzovať, usmerňovať

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Všeobecne sa uznáva, že správanie dieťaťa je podmienené a ovplyvňované aj sociálnymi podmienkami jeho života. Z toho hľadiska je dôležité, aby rómska populácia bola vnímaná a prezentovaná ako kultúrna (etnická) minorita a nie ako sociálna kategória.

Práca s deťmi z MRK je náročnejšia, ale prijatie a realizácia inklúzie je prvým krokom k úspechu.

Deti z MRK sa vo viacerých charakteristikách odlišujú od svojich nerómskych rovesníkov a v pedagogickej práci vyžadujú špecifický a individualizovaný prístup. Oveľa viac ako ostatné deti potrebujú motivačnú klímu, empatické, akceptujúce vzťahy v MŠ.

Materská škola deťom z MRK zabezpečí dostatočné množstvo podnetov pre rozvoj, pomôže deťom vytvoriť určitú pravidelnosť, poskytne možnosť vytvoriť si dobrý vzťah k deťom, učiteľom, zamestnancom MŠ, dá deťom pocítiť ich spoločenskú

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

- dbať o jednotnosť vo výchovno – vzdelávavom procese, výchovnom pôsobení rodičia a učiteľ MŠ
- snažiť sa o odstránenie hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia a odbúravanie každodenných problémov vo výchove a vzdelávaní detí z MRK v MŠ:
 - problémy z hygienickými návykmi
 - problémy s dochádzkou
 - problémy s ovládaním slovenského jazyka
 - nedostatočné sústredenie
 - problémová adaptácia na kolektív detí
 - agresivita
 - nezáujem rodičov

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

hodnotu, sú akceptované rovesníkmi či dospelými, zažívajú úspech a cítia sa v kolektíve detí MŠ úplne prirodzene a sebaisto. Chodia do MŠ s radosťou a úsmevom na perách, tešia sa na ďalšie a ďalšie spoločné dni v MŠ a je predpoklad, že tak isto sa budú tešiť aj na základnú školu, budú mať záujem o vzdelávanie sa.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Použité bibliografické odkazy:

- DRAVECKÝ, Ján. 2013. *Spolupráca rodiny a školy : študijné texty*. Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta – Inštitút J. Páleša v Levoči
- KOLEKTÍV AUTOROV, 2013b. *Podpora inkluzívneho modelu vzdelávania pre potreby predprimárneho stupňa školskej sústavy*. Prešov: MPC, 2013. ISBN 978-80-8052-557-6.
- Zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších zmien a doplnkov

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ